

ΕΠΑΝΑΛΗΠΤΙΚΟ ΔΙΑΓΩΝΙΣΜΑ

ΝΕΟΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΓΛΩΣΣΑΣ

(ΓΕΝΙΚΗΣ ΠΑΙΔΕΙΑΣ)

Α΄ ΛΥΚΕΙΟΥ

A. Μη Λογοτεχνικό κείμενο

Η εφηβική επαναστατικότητα

Πρόκειται για ένα από τα κυρίαρχα χαρακτηριστικά της εφηβείας και για έναν από τους μεγαλύτερους πονοκεφάλους των γονέων: η επαναστατικότητα. Ταυτόχρονα, δεν είναι όλες οι μορφές επαναστατικότητας ίδιες. Υπάρχει η επαναστατικότητα ενάντια στην κοινωνική συμμόρφωση και εκείνη ενάντια στη γονεϊκή εξουσία. Και στις δύο περιπτώσεις βέβαια, ο έφηβος κερδίζει με αυτόν τον τρόπο την προσοχή των ενηλίκων.

Το νεαρό άτομο μπορεί ν' αναζητά την προστασία της ατομικότητάς του και την ανεξαρτησία από τις επιθυμίες των γονιών του και αυτό να οδηγεί στην κριτική και τη δυσαρέσκεια από μέρους τους. Αυτό μπορεί να γίνεται είτε γιατί αμφισβητείται η γονεϊκή εξουσία είτε γιατί τα παιδιά μπορεί όντως να κινδυνεύουν.

Ένας επαναστατημένος έφηβος μπορεί να σαμποτάρει τον εαυτό του εγκαταλείποντας δραστηριότητες που τον ευχαριστούσαν, γιατί πια τις καταγράφει ως παιδικές. Μπορεί να εκδηλώσει αυτοκαταστροφική συμπεριφορά και να πέσουν οι επιδόσεις του στο σχολείο ή ακόμα και να εμπλακεί σε ριψοκίνδυνες δραστηριότητες. Οι γονείς όμως πρέπει να είναι σε θέση να διακρίνουν τότε εξεγείρονται λόγω της έκθεσης του παιδιού τους σε κίνδυνο ή για ναρκισσιστικούς λόγους, επειδή δηλαδή πλήττεται ο ρόλος της αυθεντίας που μέχρι πρότινος κατείχαν.

Η δεύτερη περίπτωση είναι ανθρώπινη και αναμενόμενη ως ένα βαθμό. Αντιστοιχεί δηλαδή στο γονιό να δυσαρεστείται και να δυσφορεί μπροστά σ' αυτή τη νέα τάξη πραγμάτων που διεκδικεί ένας έφηβος για την οικογένεια. Και ο γονιός άνθρωπος είναι άλλωστε που του αντιστοιχεί να σαστίζει μπροστά σε τέτοιες αλλαγές. Οποιαδήποτε μεγάλη αλλαγή ακολουθείται από μία περίοδο αποσταθεροποίησης και απαιτείται χρόνος για να βρεθεί ξανά η ισορροπία. Και η εφηβεία είναι μία μεγάλη αλλαγή για την οικογένεια αφού πρόκειται για τη μετάβαση ενός ατόμου από την παιδικότητα στην ενήλικη ζωή.

Δεν είναι σπάνιο οι γονείς ν' αντιστέκονται σε αυτή τη μετάβαση συνειδητά ή ασυνείδητα. Η εφηβεία προετοιμάζει το έδαφος για την ενηλικίωση και την προετοιμασία του ατόμου ν' ανοίξει τα φτερά του και πιθανόν ν' αφήσει πίσω του την οικογενειακή εστία. Πολλές φορές οι γονείς δεν είναι πρόθυμοι να το αποδεχτούν αυτό. Ειδικά αν δεν είναι ενεργοποιημένοι και δεν έχουν φροντίσει τη σχέση τους.

Το τελευταίο είναι πολύ σημαντικό ώστε να επιτραπεί στον έφηβο να εκδηλώσει την επαναστατικότητά του με υγιή τρόπο και να διαφοροποιηθεί από τους γονείς

του. Η εφηβεία συνεπάγεται πολλές φορές αμφισβήτηση για τους γονείς και τη σχέση τους. Το παιδί είναι πια πολύ πιθανό να μιλήσει ανοιχτά για πράγματα που δεν έχουν ειπωθεί μέσα στην οικογένεια ή για συναισθήματα που κρατούσε καιρό για τον εαυτό του. Πολλές φορές με θυμό και ακατέργαστο τρόπο. Οι γονείς τότε πρέπει να έχουν εφεδρείες σε προσωπικό επίπεδο αλλά και σε επίπεδο ζευγαριού ώστε ν' απορροφήσουν τους οικογενειακούς κραδασμούς. Και ίσως αυτή να είναι η μεγαλύτερη πρόκληση για την οικογένεια όταν έχει παιδιά σ' εφηβική ηλικία.

*Εύη Μεσσαριτάκη, <https://efiveia.gr/i-efiviki-epanastatikotita/>, 2017, διασκευασμένο
Η Εύη Μεσσαριτάκη είναι ψυχολόγος

B. ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΚΟ ΚΕΙΜΕΝΟ

«Ο έρωτας ήταν στον καθρέφτη»

(Η Νιλγκιούν είναι δεκάξι χρονών κι έχει αρχίσει να βγαίνει μ' έναν «πρασινομάτη» συμμαθητή της. Σ' ένα πάρτι, όμως, που πηγαίνουν μαζί, εκείνος την αφήνει για να χορέψει με μια άλλη κοπέλα. Η Νιλγκιούν εκνευρίζεται και του μιλά πολύ άσχημα.)

Βαριέμαι να διαβάσω. Δε μου αρέσει να χάνω τον καιρό μου με μαθήματα που δεν αγαπώ, με θέματα που δε με ενδιαφέρουν. Δεν μπορώ να καταλάβω σε τι θα μου φανούν στο μέλλον χρήσιμα η άλγεβρα, η γεωμετρία, η φυσική, η χημεία. Εμένα μου αρέσει να κάνω γυμναστική, να τραγουδάω, να παίζω θεατρικούς ρόλους, αυτά μου αρέσουν. Μου αρέσει η ψυχολογία, η φιλοσοφία, μου αρέσει να διαβάζω λογοτεχνία. Τι σχέση έχουν η φυσική κι η άλγεβρα μ' αυτά; Δε νομίζω ότι στο σχολείο πρέπει να μαθαίνουμε τα πάντα, κάποιο λάθος μου φαίνεται υπάρχει εδώ. Αλλά βέβαια δεν μπορώ να το αλλάξω αυτό... Βρίσκω τη λύση μη διαβάζοντας τα μαθήματα που δε μου αρέσουν. Ξέρω, ωστόσο ότι, για να γλιτώσω από αυτήν την καταπίεση και να γίνω ανεξάρτητη, πρέπει να διαβάσω. Πρέπει να διαβάσω πολύ, για να κερδίσω πολλά λεφτά και να μπορέσω να ζήσω μόνη μου. Γι' αυτό και χάνονται τα καλοκαίρια μου... Δεν είναι εύκολη δουλειά το καλοκαίρι να διαβάζω και να μαθαίνω τα μαθήματα, όπου μένω μεταξιστασιά, καλύτερα να μην τα μαθαίνω, και να τα αποστηθίζω για να περνάω τις εξετάσεις. Αυτά προσπαθώ να σκέφτομαι, γιατί δεν υπάρχει άλλος τρόπος για να διώξω όλα τ' άλλα που μου έρχονται στον νου.

Αυτά που τώρα σκέφτομαι δεν είναι αυτά που με απασχολούν πραγματικά, και για κάποιο λόγο ξεγελάω τον εαυτό μου και κάνω πως δεν τους δίνω μεγάλη σημασία. Αλλά δυστυχώς... Άραγε πρέπει να ντρέπομαι για όσα έκανα, δεν ξέρω.

Ο πρασινομάτης μου δε νομίζω να με συγχώρησε... Έλα όμως που συναντηθήκαμε τις προάλλες βγαίνοντας από το σχολείο και χαμογελάσαμε κιόλας ο ένας στον άλλον, όταν συναντήθηκαν τα μάτια μας... Ο πρασινομάτης μου έρχεται αμέσως κοντά μου και μου λέει ότι θέλει να μου μιλήσει. Φοβάμαι λίγο, δεν έχω ξεχάσει τι του έχω κάνει, και μάλιστα είμαι λίγο μετανιωμένη. Αρχίζουμε να περπατάμε, μου λέει αυτό που δεν ήλπιζα να ακούσω:

«Κατάλαβα γιατί εκείνη την ημέρα έκανες ό,τι έκανες.»

Μπορεί πραγματικά να κατάλαβες; Κατάλαβα εγώ για να καταλάβει κι εκείνος;

«Είχες θυμώσει πολύ μαζί μου εκείνη την ημέρα, βρήκα γιατί μου είχες θυμώσει, ίσως να είχες δίκιο, αλλά δεν της είχα ζητήσει εγώ να χορέψουμε, εκείνη μου είπε να χορέψουμε... Κατάλαβες γιατί σου έκλεινα το μάτι την ώρα που χορεύαμε με την άλλη, κάνε υπομονή ήθελα να σου πω. Αλλά εσύ δεν έκανες.»

Τα πράσινα ματιά μιλάνε όμορφα, δεν είχα ακούσει κανένα σ' αυτήν τη ηλικία να μιλάει τόση ώρα. Μιλάει λίγο αργά, λίγο σα να ντρέπεται, αλλά επηρεάζομαι... Κι όσο εκείνος μου φέρεται τόσο ήρεμα, τόσο κι εγώ καταλαβαίνω ότι αλλάζω ύφος. Θαρρείς και περπατάω πιο στητή, έπαψα να κομματιάζω το μικρό κλαδάκι που έκοψα από ένα δέντρο και κρατούσα στα χέρια μου, το έχω βάλει ανάμεσα στα δόντια, σαν τους καουμπόηδες και τον ακούω προσεκτικά...

«Συνέχισε», του λέω, με στόμα στραβό και φωνή σίγουρη...[...]

Γυρίζω στο σπίτι κι είμαι ενθουσιασμένη, ταυτόχρονα βασανίζομαι κιόλας. Μπορεί η ομορφιά να είναι η πρώτη και μοναδική αιτία για να βγει κάποιος με κάποιον; Πώς να είναι άραγε ο χαρακτήρας του, αυτό δε θα έπρεπε να με ενδιαφέρει;

Ντουιγκού Ασένα, «Ο έρωτας ήταν στον καθρέφτη», Εκδόσεις Ωκεανίδα

ΘΕΜΑΤΑ

A.1 Να αποδώσετε περιληπτικά το περιεχόμενο των τριών πρώτων παραγράφων του κειμένου

Μονάδες 15

A2. Να δώσετε τον χαρακτηρισμό «Σωστό» ή «Λάθος», ανάλογα με το αν αποδίδουν το νόημα του κειμένου σωστά ή όχι, σε κάθε μία από τις διατυπώσεις που ακολουθούν.

1. Η επαναστατικότητα των εφήβων εκδηλώνεται με μια συγκεκριμένη μορφή.
2. Πολλοί έφηβοι σταματούν να ασχολούνται με δραστηριότητες που έκαναν στο παρελθόν επειδή δεν επιθυμούν πλέον να τους συνδέει κάτι με τις παιδικές συνήθειές τους.
3. Ένας έφηβος μπορεί να προβεί σε ριψοκίνδυνες ενέργειες, για να αμφισβητήσει τον ρόλο αυθεντίας των γονιών του.
4. Όλοι οι γονείς μπορούν να διαχειριστούν τις αλλαγές της εφηβικής ηλικίας χωρίς να κάνουν ιδιαίτερες προσαρμογές στις ισχύουσες οικογενειακές σχέσεις.
5. Η μεγαλύτερη πρόκληση για την οικογένεια είναι να αποτρέψει την επαναστατικότητα και την αμφισβήτηση του εφήβου.

Μονάδες 15

B1. Να ξαναγράψετε την περίοδο λόγου που ακολουθεί: «Οι γονείς όμως πρέπει να είναι σε θέση να διακρίνουν πότε **εξεγείρονται** λόγω της **έκθεσης** του παιδιού τους σε κίνδυνο ή για ναρκισσιστικούς λόγους, επειδή δηλαδή πλήττεται ο ρόλος της αυθεντίας που μέχρι πρότινος κατείχαν». Να αντικαταστήσετε κάθε μία από τις έντονα τονισμένες λέξεις με μια συνώνυμή της και να κάνετε τις αναγκαίες αλλαγές.

Μονάδες 10

B2. Με ποιον τρόπο εξασφαλίζεται η **συνοχή** μεταξύ της 3^{ης} και 4^{ης} παραγράφου και μεταξύ 5^{ης} και 6^{ης}; Να τεκμηριώσετε την απάντησή σας.

Μονάδες 10

Γ1. Α. Στο λογοτεχνικό κείμενο, στο πλαίσιο της αφήγησης κυριαρχεί α) η **καταγραφή των σκέψεων της ηρωίδας**, β) ο **διάλογος**. Να δώσετε ένα παράδειγμα από το κείμενο για κάθε περίπτωση και να εξηγήσετε τι πετυχαίνει η συγγραφέας με τη χρήση τους.

Μονάδες 15

Γ1. Β. Στο συγκεκριμένο απόσπασμα να εντοπίσετε μία **μεταφορά** και μία **παρομοίωση**.

«Τα πράσινα ματιά μιλάνε όμορφα, δεν είχα ακούσει κανένα σ' αυτήν τη ηλικία να μιλάει τόση ώρα. Μιλάει λίγο αργά, λίγο σα να ντρέπεται, αλλά επηρεάζομαι ... Κι όσο εκείνος μου φέρεται τόσο ήρεμα, τόσο κι εγώ καταλαβαίνω ότι αλλάζω ύφος. Θαρρείς και περπατάω πιο στητή, έπαψα να κομματιάζω το μικρό κλαδάκι που έκοψα από ένα δέντρο και κρατούσα στα χέρια μου, το έχω βάλει ανάμεσα στα δόντια, σαν τους καουμπόηδες και τον ακούω προσεκτικά...

«Συνέχισε», του λέω, με στόμα στραβό και φωνή σίγουρη...[...] Γυρίζω στο σπίτι κι είμαι ενθουσιασμένη, ταυτόχρονα βασανίζομαι κιόλας. Μπορεί η ομορφιά να είναι η πρώτη και μοναδική αιτία για να βγει κάποιος με κάποιον; Πώς να είναι άραγε ο χαρακτήρας του, αυτό δε θα έπρεπε να με ενδιαφέρει;»

Μονάδες 5

Δ. Σε μια ημερίδα σχετικά με τους νέους, αναλάβετε να παρουσιάσετε έναν λόγο που θα εκφωνήσετε, **τα προβλήματα** που, κατά την γνώμη σας, **απασχολούν** περισσότερο τη σημερινή **νεολαία** και συμβάλλουν στην **εφηβική επαναστατικότητα**. (200-250 λέξεις).

Μονάδες 30

ΚΑΛΗ ΕΠΙΤΥΧΙΑ!!